

The World Café stelt voor ...

Café to go!

Een handig naslagwerk om gesprekken te doen slagen ...

Café-richtlijnen

Een boeiend Café-gesprek leiden, is niet moeilijk. Je verbeeldingskracht is de enige limiet! De Café-formule is flexibel en kan aan veel verschillende situaties worden aangepast. Wanneer deze richtlijnen *samen* worden toegepast, bereik je al gauw een dialoog op basis van samenwerking, actief engagement en constructieve mogelijkheden voor actie.

Verduidelijk de doelstelling

Besteed van meet af aan aandacht aan de reden waarom je mensen samenbrengt. Wanneer je de doelstelling van je ontmoeting kent, kan je gemakkelijker bepalen welke deelnemers aanwezig moeten zijn en welke parameters belangrijk zijn om jouw doel te bereiken.

Creëer een gastvrije plek

Café-gastheren over de hele wereld benadrukken de invloed en het belang van het creëren van een gastvrije plek, een plek die veilig en uitnodigend aanvoelt. Wanneer mensen zich op hun gemak voelen en zichzelf kunnen zijn, denken, spreken en luisteren ze op de creatiefste wijze. Besteed in het bijzonder aandacht aan de manier waarop jouw **uitnodiging** en jouw **fysieke inrichting van die plek** bijdragen tot een uitnodigende **sfeer**.

Bestudeer vragen die van belang zijn

Het vinden van en vorm geven aan *vragen die van belang zijn* voor de personen die aan jouw Café deelnemen, is een domein waarin reflectie en aandacht diepzinnige resultaten kunnen opleveren. Jouw Café bestudeert ofwel één enkele vraag ofwel meerdere vragen met het oog op een logische ontwikkeling van de ontdekking doorheen verschillende gespreksrondes. Heel vaak wordt er in Café-gesprekken net zoveel aandacht besteed aan het ontdekken en bestuderen van krachtige vragen als aan het vinden van doeltreffende oplossingen.

Iedereen aanmoedigen om een bijdrage te leveren

Als leiders zijn we ons steeds meer bewust van het belang van deelname. Toch willen de meeste mensen niet alleen deelnemen, zij vinden het belangrijk dat er een verschil wordt gemaakt en dat zij daarin een actieve bijdrage kunnen leveren. Het is belangrijk om alle deelnemers aan te moedigen om hun ideeën en standpunten met de groep te delen, terwijl iedereen ook de kans moet krijgen om deel te nemen door gewoon te luisteren.

Breng verschillende standpunten met elkaar in verband

Eén van de typische kenmerken van het Café is de mogelijkheid om aan een andere tafel te gaan zitten, nieuwe mensen te ontmoeten, een actieve bijdrage te leveren door jouw ideeën met de andere deelnemers te delen en de essentie van jouw ontdekkingen

te linken aan steeds groter wordende reflectiecirkels. Doordat deelnemers de belangrijkste ideeën of thema's uitdragen naar nieuwe tafels, wisselen ze standpunten uit waardoor de kans groter wordt om tot verrassende, nieuwe inzichten te komen.

Luister goed naar inzichten en deel ontdekkingen

Door aandachtig te luisteren en aandacht te besteden aan thema's, patronen en inzichten, beginnen we een verband te voelen met een groter geheel. Na verschillende gespreksrondes is het nuttig om een **gesprek** te voeren **met de hele groep**. Zo krijgt de hele groep de gelegenheid om de globale thema's of vragen die nu aan de orde zijn, met elkaar in verband te brengen.

Een snelle blik op Café-gesprekken

- ☞ Plaats **vier of vijf personen aan kleine tafels in caféstijl** of in gespreksgroepen.
- ☞ Organiseer (meestal drie) **progressieve gespreksrondes** die elk 20 à 30 minuten duren.
- ☞ **Vragen of kwesties die echt van belang zijn** voor je leven, werk of omgeving, komen aan bod terwijl andere kleine groepen vergelijkbare vragen bestuderen aan de naburige tafels.
- ☞ Moedig zowel de gastheer als de leden van elke tafel aan om **de belangrijkste ideeën neer te schrijven, neer te krabbelen en met tekeningen weer te geven** op hun tafelkleden of om ze te noteren op grote fiches of placemats in het midden van de groep.
- ☞ Vraag aan één persoon om na de eerste gespreksronde aan de tafel te blijven zitten als "gastheer" **terwijl de anderen de rol spelen van reizigers of "ideeënambassadeurs"**. De reizigers nemen de belangrijkste ideeën, thema's en vragen mee naar hun nieuwe gesprekken.
- ☞ Vraag de gastheer om de nieuwe gasten te verwelkomen en om de belangrijkste ideeën, thema's en vragen van het eerste gesprek met hen te delen. Moedig de gasten aan om de **ideeën** van hun vorige tafelgesprekken met elkaar **in verband te brengen** en om aandachtig te luisteren en voort te bouwen op de bijdragen van de andere deelnemers.
- ☞ Door de deelnemers de gelegenheid te bieden om aan verschillende gespreksrondes deel te nemen, **worden ideeën, vragen en thema's met elkaar in verband gebracht**. Op het einde van de tweede gespreksronde vindt er een *kruisbestuiving* van de inzichten van vroegere gesprekken plaats tussen alle tafels of gespreksgroepen in de kamer.
- ☞ In de derde gespreksronde kunnen de deelnemers terugkeren naar hun initiële tafel om **hun ontdekkingen samen te voegen**. Ze kunnen ook opnieuw aan een andere tafel gaan zitten, waarbij ze dezelfde of een nieuwe gastheer aan de vorige tafel achterlaten. Voor de derde gespreksronde wordt soms een nieuwe vraag gesteld om **het onderzoek te verdiepen**.
- ☞ Plan na verschillende gespreksrondes een periode waarin de deelnemers ontdekkingen en inzichten met elkaar kunnen delen tijdens een **gesprek met de hele groep**. Het is in deze gesprekken dat patronen kunnen worden geïdentificeerd, de collectieve kennis toeneemt en mogelijkheden voor actie tot stand komen.

Zodra je weet wat je wil bereiken en over hoeveel tijd je beschikt, kun je het geschikte aantal gespreksrondes en de duur ervan bepalen, net zoals het meest doeltreffende

gebruik van vragen en de beste manieren om ideeën met elkaar in verband te brengen en de kruisbestuiving te laten plaatsvinden.

Speel, experimenteer en improviseer!

Café-etiquette

Concentreer je op wat van belang is.

Lever een bijdrage door jouw ideeën mee te delen.

Spreek met je hart en je verstand.

Luister om te begrijpen.

Breng ideeën met elkaar **in verband**.

Luister om tot nieuwe inzichten en nog diepzinnigere vragen te komen.

Speel, Krabbel, Teken – schrijven op tafellakens wordt aangemoedigd!

Geniet ervan!

Het belang van de Café-vra(a)g(en)

Het succes van een Café-gesprek hangt af van de vra(a)g(en) die je kiest of die de deelnemers ontdekken tijdens zo'n gesprek. Jouw Café bestudeert ofwel één enkele vraag ofwel meerdere vragen met het oog op een logische ontwikkeling van de ontdekking doorheen verschillende gespreksrondes.

Denk eraan dat ...

☞ Goed bedachte vragen *energie* aantrekken en onze *aandacht* vestigen op wat echt belangrijk is. Ervaren Café-gastheren bevelen aan om vragen met een open einde te stellen, dat zijn vragen waarop je niet met ja of nee kunt antwoorden.

☞ Goede vragen niet onmiddellijk moeten leiden tot actie of de oplossing van een probleem. Ze moeten eerder aanzetten tot onderzoek en ontdekking dan tot verdediging en overwicht.

☞ Je weet dat je een goede vraag hebt bedacht wanneer de vraag nieuwe ideeën en mogelijkheden blijft oproepen.

☞ Gooi eventuele vragen van sleutelpersonen die deelnemen, in de groep om na te gaan of ze belangstelling en energie zullen opwekken.

Een krachtige vraag

- ◆ Is eenvoudig en duidelijk.
- ◆ Zet aan tot nadenken.
- ◆ Wekt energie op.
- ◆ Vestigt de aandacht van de deelnemers op specifieke elementen van het onderzoek.
- ◆ Brengt onbewuste veronderstellingen aan de oppervlakte.
- ◆ Creëert nieuwe mogelijkheden.

5 manieren om collectieve kennis zichtbaar te maken

Doe een beroep op een grafisch verslaggever

Bij sommige Café-gebeurtenissen wordt het hele groeps gesprek vastgelegd door een grafisch verslaggever, die de ideeën van de groep grafisch weergeeft op flap-overs of in een muurtekening. Hierbij gebruikt hij tekst en grafische voorstellingen ter illustratie van de gesprekspatronen.

Creëer een galerij

Soms zullen deelnemers het papier op hun tafel aan de muur hangen zodat de andere leden de ideeën van de groep kunnen ontdekken tijdens een pauze.

Hang je inzichten uit

De deelnemers kunnen grote Post-Its® met één belangrijk idee per Post-It® aanbrengen op een schoolbord, muur, enz. Op die manier kan iedereen de ideeën nog eens bekijken tijdens een pauze.

Creëer ideeëngroepen

Groeppeer inzichten van de Post-Its® in “verwante groepen” zodat ideeën die met elkaar verband houden, zichtbaar worden en beschikbaar zijn om de volgende stappen te bepalen die de groep gaat ondernemen.

Schrijf een verhaal

Sommige Cafés stellen een krant of verhalenboek op om de resultaten van hun werk na hun bijeenkomst te delen met een groter publiek. Een grafisch verslaggever kan een boek ontwerpen met tekeningen, die vergezeld worden van tekst als extra documentatie.

Hoe creëer je een café-sfeer?

Of je nu enkele tientallen of honderden mensen uitnodigt, het is van essentieel belang dat je een sfeer van zowel informaliteit als intimiteit creëert. Wanneer jouw gasten aankomen, moeten ze onmiddellijk beseffen dat dit geen *gewone* vergadering is.

- ☞ Kies, indien mogelijk, voor een ruimte met daglicht en vensters om een nog meer uitnodigende sfeer te creëren.
- ☞ Tover de ruimte om in een echt café, met kleine tafels waaraan vier of vijf personen kunnen plaatsnemen. Met minder dan vier personen aan een tafel is er misschien te weinig diversiteit in de standpunten, met meer dan vijf personen aan een tafel wordt de persoonlijke interactie te beperkt.
- ☞ Plaats de Café-tafels op een willekeurige manier en zeker niet netjes op een rij. In een echt café geven de tafels enkele uren na opening van het café altijd een ongedwongen en uitnodigende indruk.
- ☞ Gebruik kleurrijke tafelkleden en plaats een kleine vaas met bloemen op elke tafel. Als de plaats van samenkomst het toelaat, plaats dan ook een kaars op elke tafel. Vul de ruimte met planten en groen.
- ☞ Bedek elk tafelkleed met minstens twee grote bladen papier en plaats er telkens een beker of wijnglas bij, gevuld met kleurrijke markeerstiften. De aanwezigheid van pen en papier moedigt de deelnemers aan om ideeën neer te krabbelen, grafisch weer te geven

en met elkaar in verband te brengen. Zo zullen de deelnemers ideeën op papier zetten zodra deze opduiken.

☞ Plaats één bijkomende tafel vooraan in de kamer voor het materiaal van de gastheer en de personen die iets willen voorstellen.

☞ Bekleed de muren met kunst en posters (bijvoorbeeld eenvoudigweg flap-overs met citaten) en zet muziek op wanneer de deelnemers aankomen en je hen verwelkomt.

☞ Voorzie drank en versnaperingen zoals de traditie van gemeenschap en gastvrijheid het wil. Een Café is niet volledig zonder drank en een lekker hapje.

Gebruik je verbeeldingskracht! Wees creatief!

Café-benodigdheden

- Kleine *ronde* tafels met een diameter tussen 90 en 105 cm zijn ideaal. Kleine tafels die gewoonlijk worden gebruikt om te kaarten, zijn ook goed.
- Voldoende stoelen voor alle deelnemers en personen die een voorstelling geven.
- Kleurrijke tafelkleden.
- Flap-overpapier of papieren placemats om de tafels te bedekken.
- Kleurrijke markeerstiften *op basis van water* (opdat ze niet zouden uitlopen, Crayola® en Mr. Sketch® zijn hiervoor heel doeltreffend). Voor een goede leesbaarheid gebruik je best donkere kleuren zoals groen, zwart, blauw en paars. Voeg ook één of twee heldere kleuren (rood, lichtgroen, lichtblauw of oranje) toe, waarmee iets kan worden benadrukt.
- Een vaas met snijbloemen, één beker of wijnglas met markeerstiften per tafel.
- Een bijzettafel voor drank en versnaperingen.
- Papieren aan de muur (ongeveer 2 m bij 120 cm) of flap-overpapier om collectieve kennis zichtbaar te maken, en plakband om de bladen aan de muur te bevestigen.
- Ruimte aan een vlakke muur (minimum 4 m) of twee witte borden op wieltjes (elk ongeveer 1 m bij 2 m).
- Extra ruimte aan de muren (of vensters) om het collectieve werk en/of het werk dat aan de tafels werd verricht, op te hangen.

Facultatief (hangt af van de omvang en de bedoeling)

- Overheadprojector en scherm.
- Geluidsapparatuur voor cassettes en/of cd's.
- Achtergrondmuziek.
- Draadloze miniatuurmicrofoontjes voor de Café-gastheren en draadloze micro's die in de hand worden gehouden, voor de groepsgesprekken.
- Standaarden voor flap-overs.
- Basisbenodigdheden zoals een nietmachine, papierklemmen, elastiekjes, markeerstiften, afdekband, pennen, punaises en potloden.
- Gekleurde fiches van ongeveer 10 cm bij 15 cm of van ongeveer 12 cm bij 20 cm (voor persoonlijke notities).
- Kleurrijke Post-Its® van ongeveer 10 cm bij 15 cm om ideeën op te hangen.

Ik ben de Café-gastheer, hoe ga ik te werk?

De Café-gastheer ziet erop toe dat de zes richtlijnen voor dialoog en engagement worden toegepast. Het is niet de specifieke vorm van deze richtlijnen maar wel de diepere betekenis ervan die telt. Gastheer zijn van een Café vergt oplettendheid, kunstgevoel en zorgvuldigheid. De Café-gastheer kan het verschil maken tussen een interessant gesprek en reflectie die tot een doorbraak leidt.

- ☞ Werk samen met het planningsteam om de doelstelling van het Café te bepalen en te beslissen wie moet worden uitgenodigd.
- ☞ Kies een naam voor je Café die de doelstelling ervan duidelijk weergeeft, bijvoorbeeld *Leadership Café*, *Knowledge Café*, *Strategy Café*, *Discovery Café*, enz.
- ☞ Help mee de uitnodiging te ontwerpen.
- ☞ Werk samen met anderen om een gezellige Café-sfeer te creëren.
- ☞ Verwelkom de deelnemers wanneer ze binnenkomen.
- ☞ Leg de bedoeling uit van de bijeenkomst.
- ☞ Stel de vra(a)g(en) of deel de thema's mee die tijdens de gespreksrondes aan bod zullen komen en zorg ervoor dat iedereen de vraag kan lezen op het scherm van de overheadprojector, op een flap-over of op fiches die op elke tafel worden gelegd.
- ☞ Leg de Café-richtlijnen en de Café-etiquette uit en afficheer ze op het scherm van de overheadprojector, op een flap-over of op fiches die op elke tafel worden gelegd.
- ☞ Leg uit hoe de logistiek van het Café werkt, met inbegrip van de rol van de tafelgastheer (de persoon die zich vrijwillig zal opgeven om aan het einde van de eerste gespreksronde aan de tafel te blijven zitten en nieuwkomers aan zijn tafel te verwelkomen).
- ☞ Ga van tafel tot tafel tijdens de gesprekken.
- ☞ Moedig iedereen aan om deel te nemen.
- ☞ Herinner de deelnemers eraan om belangrijke ideeën te noteren en ook te krabbelen en te tekenen.
- ☞ Laat de deelnemers vriendelijk weten wanneer het tijd is om aan een andere tafel te gaan zitten en een nieuwe gespreksronde te beginnen.
- ☞ Zorg ervoor dat de belangrijkste inzichten visueel worden weergegeven of, indien mogelijk, worden verzameld en opgehangen.
- ☞ Wees creatief om de zes Café-richtlijnen aan te passen om zo te voldoen aan de unieke behoeften van je situatie.

Ik ben een tafelgastheer, hoe ga ik te werk?

- ☞ Herinner de deelnemers aan jouw tafel om belangrijke verbanden, ideeën, ontdekkingen en diepzinnige vragen te noteren wanneer ze opduiken.
- ☞ Blijf aan de tafel zitten wanneer de andere deelnemers aan een andere tafel gaan zitten en verwelkom de personen die aan jouw tafel komen zitten.
- ☞ Deel bondig de belangrijkste inzichten van het vorige gesprek mee zodat de anderen verbanden kunnen leggen en daarop kunnen voortbouwen aan de hand van ideeën van hun vorige tafelgesprekken.

Hou contact!

Net zoals het Café-proces zelf, evolueert ook deze handleiding. We zouden graag op de hoogte worden gebracht van jouw experimenten als gastheer van je eigen Café-gesprekken en dan bedoelen we zowel jouw Café-ervaringen als jouw voorstellen om deze handleiding nog doeltreffender te maken. Zend je ideeën en feedback naar info@theworldcafe.com. Bezoek <http://www.theworldcafe.com> voor nog meer gedetailleerde achtergrondinformatie, waaronder Café-verhalen, bijkomende tips voor de gastheer, ondersteunende artikelen en links naar verwante Café- en dialooginitiatieven.

Wat zijn Café-gesprekken?

Café-gesprekken zijn een gemakkelijk aan te wenden *methode* om een levend netwerk te creëren van dialoog op basis van samenwerking rond vragen die echt van belang zijn. Cafés die in het leven werden geroepen, kregen heel uiteenlopende namen met de bedoeling om specifieke doelstellingen te verwezenlijken: *Creative Cafés*, *Knowledge Cafés*, *Strategy Cafés*, *Leadership Cafés*, *Marketing Cafés* en *Product Development Cafés*. De meeste Café-gesprekken zijn gebaseerd op de principes en de formules die werden ontwikkeld door *The World Café* (zie www.theworldcafe.com), een groeiende globale beweging die *gesprekken* ondersteunt *die van belang zijn* binnen bedrijven, overheden en gemeenschappen over de hele wereld.

Café-gesprekken zijn ook een uitdagende *metafoor* die ons de gelegenheid biedt om nieuwe manieren te ontdekken om een verschil te maken in ons leven en werk. De kracht van zo'n gesprek is zo onzichtbaar en natuurlijk dat we er meestal niet bij stilstaan. Denk bijvoorbeeld aan alle keuzes inzake kennis en acties die zich voordoen wanneer mensen van het ene gesprek naar het andere gaan zowel binnen de organisatie als erbuiten, met leveranciers, klanten en nog anderen in een grotere gemeenschap. En als we *al* deze gesprekken nu eens zouden beschouwen als één groot dynamisch Café, waarin elke job overeenstemt met een tafel in een groter netwerk van levende gesprekken, dat het kernproces vormt op basis waarvan we onze collectieve kennis delen en onze toekomst vormgeven? Zodra we ons bewust worden van de kracht van een gesprek als een belangrijk bedrijfsproces, kunnen we het doeltreffender gebruiken en dat komt ons allen ten goede.

Het Café is gebaseerd op de veronderstelling dat mensen reeds in zich over de wijsheid en creativiteit beschikken om zelfs de moeilijkste uitdagingen aan te gaan. Rekening houdende met de gepaste context en focus is het mogelijk toegang te krijgen tot deze diepere kennis over wat belangrijk is, en deze kennis aan te wenden.

Wat is essentieel in verband met de Café-methode? We hebben een reeks richtlijnen geschetst om een gesprek via dialoog en engagement te doen slagen. Wanneer je deze richtlijnen toepast bij de voorbereiding van je bijeenkomsten, zal je verrast zijn over de betere kwaliteit van de resultaten van die bijeenkomsten. Wanneer je gastheer bent van een Café-gesprek en je *al* deze richtlijnen *samen* toepast, zal je merken dat je in staat bent om een unieke Café-omgeving te creëren, waarin verrassende en nuttige resultaten tot stand kunnen komen.

De oorspronkelijke tekst bevindt zich op The World Café website www.theworldcafe.com

© 2002 Whole Systems Associates. Please feel free to copy and distribute with acknowledgement of The World Café Community as author. The Dutch translation was kindly realized with the assistance of the Belgian Federal Police, Documentation Center and Directorate of the Relations with the Local Police.